

Overeen

katholieke vereniging voor oecumene athanasius en willibrord

Een schat in aarden potten

Gebedsweek voor de eenheid 18-25 januari

'Een jonge vrouw trekt naar de grote stad op zoek naar een baan. Ze verlaat het platteland in de hoop op een betere toekomst. Ze laat haar familie en vrienden achter en komt in een heel andere samenleving terecht. De grote stad geeft haar vrijheid en mogelijkheden om te leven, maar ook verdriet en eenzaamheid. Ze voelt zich vaak vreemdelinge in eigen land'.

Enige jaren geleden verscheen er een film over de herkomst van de bewoners van Rotterdam, waarin we kunnen zien hoe mensen van het platteland naar de stad trekken en hoe moeilijk ze het hebben om zich aan te passen. Het laat zien hoe mensen uit Zeeland en Friesland elkaar niet begrijpen en hoe de stedelingen deze 'boertjes van buiten' discrimineren en apart zetten. Wij herkennen er de moderne migrantenproblematiek in.

Het verhaal van de jonge vrouw die op weg gaat naar de stad is een voorbeeld uit Argentinië, waar het ontwerp van de tekst voor de Gebedsweek is gemaakt. Het is een indiaanse vrouw, maar het zou evengoed een vrouw uit ons eigen land kunnen zijn.

Misschien kennen we zelf deze ervaring wel. Hoe moeten vluchtelingen en migranten zich dan wel niet voelen, die de taal niet machtig zijn en de cultuur niet begrijpen? Hoe voelden Abraham, Sara, Hagar, Jacob, Ruth, Amos en Maria en Jozef zich,

toen ze een onzekere toekomst tegemoet gingen?

De bevolking van Argentinië stamt voornamelijk af van immigranten uit Europa en het Midden-Oosten. Zij bewonen het land samen met de kinderen van de Spaanse veroveraars en de oude inheemse volken. De laatste tijd zijn daar immigranten uit Latijns-Amerika en mensen uit Azië bijgekomen. De Spanjaarden en Europeanen verspreidden er het rooms-katholicisme, dat de grootste godsdienst is in Argentinië. De eerste protestantse kerken kwamen in het begin van de negentiende eeuw naar Argentinië, de Anglicaanse Kerk voorop. Aan het eind van de negentiende eeuw kwamen daar de gereformeerden en lutheranen bij, gevolgd door Baptisten en Waldenzen en Pinksterkerken. De Oosterse Kerken zijn goed vertegenwoordigd in Argentinië en joodse en islamitische groepen zijn er goed georganiseerd.

Het was in Argentinië niet makkelijk een dialoog voor de eenheid op gang te brengen. Voor 1960 waren er alleen relaties tussen de Protestantse en Evangelische kerken. Dankzij de nieuwe impulsen van het Tweede Vaticaans Concilie kwam de dialoog op gang tussen predikanten en priesters. In 1988 werd de Oecumenische Commissie van Christelijke Kerken in Argentinië (CEICA) opgericht.

De vreugde over de ontmoeting met elkaar willen zij aan ons doorgeven in de viering van de gebedsweek. In de viering staat de vlam centraal, die door God is ontstoken in

het hart van de gelovigen, ook al komen zij uit uiteenlopende culturen, volken en naties. Iedere gelovige en elke gemeenschap van gelovigen heeft deel aan het licht van het geloof. Dat licht is de schat waarover Paulus het heeft in de Korinthebrief. Dit licht van het geloof getuigt van de rijkdom en tevens de broosheid van het bestaan.

De Gebedsweek biedt ons in Nederland veel mogelijkheden om contact te zoeken met elkaar. Juist wanneer het niet voor de hand ligt elkaar uit te nodigen, is dit een unieke gelegenheid om in contact te komen. Denk daarbij ook aan de vele migrantenkerken die ons land telt. Door samen de dienst voor te bereiden zijn wij met elkaar verbonden in het geloof in al zijn verscheidenheid. Deze dienst zou een springplank kunnen zijn om relaties te verdiepen tussen leden van migrantenkerken en autochtone geloofs-gemeenschappen.

Juist tegenover de grote druk waaronder de verschillende bevolkingsgroepen in ons land staan, kunnen wij als kerken een tegengedruide laten horen en onderstrepen dat wij rijker kunnen worden van elkaar en elkaar nodig hebben om deze aarde bewoonbaar te houden. Het is in ieder geval een eerste stap op weg naar een wereldwijde eenheid van de gehele mensheid.

Het tegengaan van vooroordelen is alleen mogelijk wanneer mensen elkaar beter leren kennen. Oecumene op z'n best. De schat in de aarden pot onderstreept dat het leven in al zijn broosheid en kwetsbaarheid een gave is van God.

Anneke van Wijngaarden

(Anneke van Wijngaarden is lid van de Be-raadsgroep Vieren van de Raad van Kerken in Nederland en lid van de werkgroep voor de Week van Gebed voor de Eenheid. Zij is godsdienstdocente, tekstschrijfster en publiciste en woont in Rotterdam.)

De poster van de gebedsweek voor de eenheid, ontworpen door Rian Rensen-Bronkhorst.

De vreugde over de ontmoeting met elkaar willen zij aan ons doorgeven in de viering van de gebedsweek. In de viering staat de vlam centraal, die door God is ontstoken in

Hans Kronenburg:

'Een hoepel leggen rond de kerken'

Hans Kronenburg is sinds 1999 adviseur in het bestuur van de Katholieke Vereniging voor Oecumene. De protestantse emeritus predikant promoveert eind 2003 op een theologie van het bisschopsambt voor de Reformatorische Kerken.

'Ik ben als klein jochie opgegroeid in Zeist in een degelijk hervormd gezin. Ik was erg protestant. Dat was toen nog zo; ik ben geboren in 1936. De katholieken in Zeist woon-

den in een soort gettowijk bij elkaar rondom de kerk. Daar liepen ook zusters met van die grote witte kappen rond. Ik vond katholieken daarom eng, hoewel we een katholieke huishoudster hadden, Anna, waar we gek op waren. Tijdens mijn studie eind jaren '50 in het toen nog protestantse bolwerk Utrecht kwam ik in een hele leuke gesprekskring met katholieken. Je zag toen de verschillen nog wel, maar je zag ook dat het om hetzelfde christendom ging. Bij de opleiding was het de dogmaticus Van Ruler die mijn ogen opende voor de katholiciteit van de kerk en de betekenis van het ambt. Op mijn eerste werkplek, Rinsumageest in Friesland, woonde welgeteld één katholiek. Dat was de kroegbaas die tevens postbode was. Later, in de Achterhoek, kreeg ik in mijn werk als predikant te maken met katholieken. In 1968 had ik mijn eerste gemengde huwelijk. Dat was toen een hele happening.

Ik ben mij hoe langer hoe meer gaan afvragen wat er achter de verschillen tussen de kerken zit en of we geen wegen naar meer gemeenschappelijkheid kunnen vinden. Op de avond voor zijn dood bad Jezus dat zijn leerlingen één zouden zijn. Eenheid is niet hetzelfde als uniformiteit, het houdt in dat je in elkaars tradities iets herkent van de ene heilige katholieke kerk van Christus. We hebben allemaal een deel van de waarheid. Zie de waarheid in de ander en durf je eigen opvattingen onder kritiek te stellen. Zo vind ik dat de protestantse liturgie met haar sterke nadruk op de prediking veel kan leren van de katholieke liturgie, waarin vooral het gezamenlijk aanbidden en bedenken van de Heer centraal staat. Je kunt

geen christen zijn in deze tijd zonder het visioen van de eenheid, maar ik vrees dat kerken zich op hun eigen gebied terugtrekken, terwijl we elkaar nu misschien wel meer dan ooit nodig hebben. Ik werk aan een theologie van het bisschopsambt voor de Reformatorische Kerken. Zou een bisschop, als symbool voor de eenheid met de wereldwijde kerk, voor on-

ze kerken geen verrijking zijn? De tragiek van de reformatie is dat de protestantse kerken in duizend scherven uiteen zijn gevallen. We hebben geen traditie van bisschoppen, maar het is zeer onprotestants om je daar op vast te leggen. Wij zijn een van de weinige kerken die het ambt niet kennen: oosters-orthodoxen, Anglicanen en katholieken hebben allemaal bisschoppen. Wordt het na 500 jaar afzetten tegen de 'roomse' bisschop geen tijd dat protestanten eens gaan nadenken over een 'hervormde' bisschop?

Een bisschop kan een heel aansprekende en ook voor de cultuur herkenbare figuur zijn. Bovendien hebben pastores en predikanten soms iemand nodig met wie ze hun problemen persoonlijk kunnen bespreken. De protestantse kerken hebben nu niet iemand die verantwoordelijk is voor het welzijn van de predikanten. Maar protestanten zijn allergisch voor hiërarchie, dus ik ben benieuwd hoe de thematiek zal vallen als mijn proefschrift af is.

Wat de toekomst betreft, ik droom van één grote, open kerk met verschillende afdelingen, die een boodschap heeft voor de wereld: goede woorden waar mensen van op leven; woorden van leven. We zouden op oecumenisch gebied al een heel eind verder komen als protestanten minder 'protestants' zouden worden en roomsen wat minder 'rooms', om vervolgens, met respect voor het beste in elkaars tradities, samen 'katholiek' te worden, op zoek naar de ene Katholieke Kerk van Christus. Je moet een keer een soort hoepel leggen om de kerken, die als duigen van een regenton uit elkaar zijn gevallen, om samen het water des levens vast te houden.'

AANMELDING

Naam:

Adres:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoon:

E-mail:

- meldt zich aan als lid van de Katholieke Vereniging voor Oecumene
- meldt zich aan als donateur van de Katholieke Vereniging voor Oecumene
- wil graag meer informatie over de Katholieke Vereniging voor Oecumene

Stuur deze bon op naar:
Katholieke Vereniging voor Oecumene
Walpoort 10
5211 DK 's-Hertogenbosch

Of stuur een e-mail naar:
secretariaat@oecumene.nl

overeen

COLOFON

Overeen is een uitgave van de Katholieke Vereniging voor Oecumene Athanasius en Willibrord. Leden en donateurs ontvangen Overeen drie keer per jaar door overmaking van ten minste € 15,- op giro 801919. De vereniging ontstond op 1 januari 2001 uit een fusie van Aktie en Ontmoeting Oosterse Kerken en de Sint Willibrord Vereniging. De doelstelling van de vereniging is: het bevorderen van de eenheid van de verschillende christelijke kerken van oost en west. Word lid of donateur en ondersteun de actieve inzet voor oecumenische samenwerking! Een lidmaatschap kost 15,- euro per jaar. De vereniging is afhankelijk van giften en donaties.

Redactie:

Hoofdredacteur: Geert van Dartel
Eindredacteur: Daphne van Rosendaal

Vormgeving en druk:

Van Stiphout, Helmond

Katholieke Vereniging voor Oecumene Athanasius en Willibrord

Walpoort 10
5211 DK 's-Hertogenbosch

Telefoon: 073 6136471

E-mail: secretariaat@oecumene.nl

Internet: www.oecumene.nl

Girorekening: 801919

ISSN 1568-2862

Purmerend helemaal 'Weg van het Credo'

De Raad van Kerken in Purmerend heeft met Weg van het Credo een thema opgepakt om een jaar lang mee aan de slag te gaan. Het thema, dat startte in september 2002 en dat loopt tot mei 2003, heeft verschillende betekenissen. De programmakrant: 'Het zijn een paar woorden met meerdere bodems. Je kunt wég van iets zijn, je ziel en hart aan iets geven. Het is ook mogelijk dat je van iets weg bent geraakt, bent afgedreven: het raakt je niet of nauwelijks meer. En soms leef je tussen aangetrokken worden en verwijderd raken, tussen aangesproken worden en er genoeg van hebben. Dan zoek je je eigen weg.' De Raad van Kerken in Purmerend bestaat uit drie SoW-gemeentes en twee katholieke parochies.

Ada Vethaak, lid van de driehoofdige stuurgroep die het jaarthema coördineert: 'In protestantse kring was het credo in de liturgie uit beeld geraakt doordat hervormden en gereformeerden het op verschillende wijze zongen. Dit was aanleiding om het credo op de agenda te zetten, niet alleen muzikaal maar ook inhoudelijk.' Ook de katholieken zagen het credo als thema zitten: 'Zij gebruiken het elke zondag. Het is daardoor erg gewoon, zei men, en: misschien horen we het daardoor niet meer.'

De stuurgroep ging aan de slag. De gedachte achter de programmering: 'Een beetje populair gezegd, echt voor ieder wat wils, voor doeners én denkers. Binnen de kerken kennen we bijvoorbeeld veel vaker gespreksgroepen en leerhuizen. De doeners worden nog wel eens vergeten.' Daarom wordt er naast geleerd, ook gekleed, geschilderd en gezongen.

Tour de Chants

'Een groot succes is de Tour de Chants langs verzorgings- en verpleeghuizen. Een aantal muzikanten en leden van koren en

cantorijen hebben een repertoire samengesteld voor de ouderen. Er is een boekje gemaakt met de liederen die men kan zingen, zodat er ook verzoeknummers gezongen kunnen worden. "Alsjeblieft, nu nummer twaalf?" wordt er dan gevraagd.' De kerkliederen waar oudere mensen van houden, worden nu vaak niet meer gezongen: 'Soms zijn de liederen theologisch verouderd. Maar deze mensen zingen niet graag moderne liederen. We doen daarom met Tour de Chants een stapje hun kant uit en het is een groot succes.'

Heilige woorden

Het zijn niet alleen nieuwe activiteiten die

zijn opgezet. Bestaande groepen zijn ingelicht over het thema en gevraagd of ze er mee aan de slag konden. 'We hebben de indruk dat veel bestaande groepen zich met het thema bezighouden. Het thema lijkt goed te vallen. Maar we krijgen ook kritische vragen, of we het credo terug willen, of juist niet en dat dit jaar dan moet aantonen dat mensen er niets meer mee kunnen. Verder willen sommige heel graag praten over het credo omdat ze met sommige woorden niets aan kunnen vangen, terwijl anderen dat juist helemaal niet willen, omdat de woorden en formuleringen van het

Jongeren bij hun credo-graffiti.

credo heilig zijn. Er zijn mensen die moeite hebben met het credo, maar er zijn er ook die zeggen dat het prachtig is zo'n oude formulering die je met elkaar deelt. Dit heb je samen!'

Oecumene in Purmerend

Wanneer beschouwt de stuurgroep het jaarthema als geslaagd? Het stuurgroep lid: 'Het gaat niet om aantallen mensen, maar of we mensen breed hebben kunnen bereiken en of de activiteiten oecumenisch zijn geweest met deelnemers uit verschillende kerken. De leiders van de activiteiten brengen hun eigen mensen mee, maar het zou jammer zijn als er geen anderen op afkomen en als

dat patroon zich iedere keer herhaalt.' Het credo-thema is een middel om de oecumene in Purmerend vorm te geven: 'In Purmerend is behoorlijk aan de oecumene getrokken. Sommige periodes lukte dat goed, andere periodes, zoals nu, lukt dat minder. Veel mensen voelen zich erg thuis in hun eigen kerk. We hebben hier oecumenische vieringen, maar het is niet zo dat het aantal bezoekers dan een optelsom is van de aantallen die de afzonderlijke vieringen bezoeken. Maar we willen toch dingen samen doen. Oecumene is datgene samen doen wat je samen kunt doen en de waardevolle dingen van elkaar benutten.'

'Oecumene komt er bovenop'

Oecumenische wijkavonden samen organiseren bijvoorbeeld. 'Die lopen heel goed. Je kunt er de buurvrouw ontmoeten van verderop in de straat en er mensen leren kennen met wie je iets deelt.' Het organiseren van oecumenische wijkavonden was 'best een kunst'. Protestantse wijkteams organiseren normaliter hun eigen avonden evenals de katholieke wijkraden. 'Als ze willen gaan samenwerken is dat niet altijd in één avond doorgesproken.' Samenwerken kost op lange termijn minder tijd, maar op korte termijn is het juist een extra investering. 'Mensen doen al zoveel en dan lijkt je ook nog eens iets extra's te vragen. Oecumene leek er nog eens bovenop te komen. We hebben daarom gezegd: je doet al iets, we vragen niets extra's, maar kun je binnen wat je doet iets met het thema? Oecumene kan ook komen 'in de plaats van'. Andere activiteiten

kunnen misschien tijdelijk komen te vervallen.

Samenwerken is niet altijd dat je minder hoeft te doen. Het is juist extra: extra overleg, dingen anders doen dan je gewend was. Dat is soms moeilijk. Je moet ook vooruit kunnen werken. Voor de programmakrant moesten mensen al in mei een beschrijving van hun activiteit aanleveren. Niet iedereen werkt zo ver vooruit.'

Daphne van Roosendaal
(Katholieke Vereniging voor Oecumene)

Meer informatie en programmakranten:
Ada Vethaak 0299 420771.

Oecumene als verplichting

Charta Oecumenica

De ondertekening van de Charta Oecumenica in april 2001 heeft in oecumenische kringen veel enthousiasme gewekt. Ook op de consultatiebijeenkomst die in september plaatsvond in het Duitse Ottmaring was dit enthousiasme merkbaar. Niet verwonderlijk, aangezien daar de 'oecumenische professionals' bijeen waren. Een belangrijk onderwerp van gesprek was echter in hoeverre de Charta ook tot op het grondvlak van de kerk doordringt. De consultatiebijeenkomst, in de buurt van Augsburg, was georganiseerd door de Conferentie van Europese Kerken (KEK) en de Raad van Europese Bisschoppenconferenties (CCEE). Dirk Gudde, beleidsmedewerker op het bureau van de Kerkprovincie was voor Nederland aanwezig.

Waar in sommige landen de Charta lauw ontvangen is, omdat men de tekst weinig vernieuwend vindt, is in andere landen de verhouding tussen de kerken zo gespannen dat de oecumenische aanbevelingen van de Charta veel te ver gaan. In veel Oost-Europese landen, zoals in de Oekraïne en Roemenië zijn er spanningen tussen katholieke en orthodoxe kerken, tot vernieling van kerkgebouwen aan toe. In zulke situaties is nauwelijks vruchtbare bodem te vinden voor de afspraken die in de Charta zijn vastgelegd.

Toch zijn ook hier voorbeelden van positieve ontwikkelingen. Zo hebben de kerken in Slowakije een interconfessionele commissie benoemd die de geschiedenis van de godsdienstige spanningen moet gaan beschrijven ('genezing van de herinneringen'). In Hongarije was de Charta aanleiding voor de kerken om met elkaar in gesprek te gaan. Dit resulteerde in de plechtige ondertekening van de Charta op 1 oktober. Zo heeft het handvest ook in situaties waar oecumenische contacten nog niet erg ontwikkeld zijn haar vruchten al afgeworpen.

Uit alle landen, ook die waar oecumene meer ingeburgerd lijkt, klonk het geluid dat de Charta in de gemeentes en parochies nog weinig bekend is. Door middel van folders en werkboeken moet daar verandering in komen. Mooi voorbeeld van een werkboek is de 'Arbeitshilfe' die is uitgegeven door de Duitse Arbeitsgemeinschaft Christlicher Kirchen (ACK). Om de bruikbaarheid voor parochieavonden te vergroten is een cd-rom toegevoegd met een complete Power-Point-presentatie (tekst en illustratie om op een beeldscherm te projecteren).

In Nederlandse parochies of gemeentes trekken avonden over de Charta doorgaans geen volle zalen. Maar is het erg als parochianen en gemeenteleden de Charta niet zo interessant vinden? Ik denk zelf van niet. Eerlijk gezegd is de tekst inhoudelijk niet de boeiendste. Wat de Charta echter bijzonder maakt, is het unieke feit dat zoveel kerken in Europa zich gezamenlijk verplichten tot meer oecumene.

De Charta bereikt haar doel niet doordat mensen zich met deze tekst bezighouden, maar als aanleiding voor initiatieven op lokaal niveau, vooral wanneer de Charta navolging krijgt in het maken van verplichtende afspraken. Het is echt vruchtbaar als naburige gemeenschappen eens een avond samenkomen om te spreken over de heel eenvoudige vraag: welke afspraken kunnen wij nu maken over wat wij de komende jaren samen willen doen? Het vastleggen van afspraken doet recht aan het verplichtende karakter van de oecumene: 'Zij die in de naam van Christus zijn gedoopt, zijn geroepen zich te wijden aan het streven naar eenheid' (Oecumenisch Directorium).

Dirk Gudde

(beleidsmedewerker oecumene op het Secretariaat van de Rooms-Katholieke Kerk)

Afgevaardigden van dertig landen in de congreszaal in Ottmaring.

Een voorbeeld-Charta voor lokale gemeenschappen Uit het werkboek van het Duitse ACK

(1) Brandpunt voor de plaatselijke oecumene is de liturgie. We verplichten onszelf ertoe regelmatig oecumenische vieringen en gebedsbijeenkomsten te houden. Deze moeten door hun bijzonder feestelijke karakter voor beide gemeenschappen hoogtepunten zijn in het kerkelijk jaar.

(2) De plaatselijke oecumene moet gedragen worden door velen in de gemeenschap. We verplichten onszelf ertoe vooral de actieve gelovigen en vrijwilligers in onze gemeenschappen steeds opnieuw te winnen voor niet-vrijblijvende oecumenische samenwerking.

(3) De plaatselijke oecumene moet leiden tot beter onderling begrip en wederzijdse acceptatie door bezinning op de gemeenschappelijke grondslagen in de bijbel en op gezaghebbende tradities. We verplichten onszelf ertoe regelmatig bijeenkomsten te organiseren om de onbekendheid met elkaar verder weg te nemen. Vorm: wederzijdse bezoeken, bijbelavonden, geloofsgesprekken, lezingen, cursussen, forumdiscussies.

(4) De oecumene kan een spiritueel thuis vormen voor kerkelijk gemengde groepen, huwelijken en families. We verplichten onszelf ertoe activiteiten te ontwikkelen die hierbij passen. Vorm: gezamenlijk bijbellezen, gemeenschappelijk gebed, een gedeelde liederenschat en een intensievere diaconale samenwerking.

(5) Oecumene is de plaats waar individuele levensvragen, het welzijn van wijk, stad of dorp en de samenleving gemeenschappelijk onderwerp van gesprek zijn. We verplichten onszelf ertoe dergelijke dringende vragen in onze gemeenschappen aan de orde te stellen. We zullen ons ervoor inspinnen gezamenlijk standpunten in te nemen waar dat nodig is. Vorm: gemeenschappelijke voorlichtings- en discussieavonden, kanselboodschappen, publicaties en persverklaringen en gezamenlijk publiek optreden.

(6) Oecumene komt tot ontwikkeling in de levendige ontmoeting tussen groepen en medewerkers. We verplichten onszelf ertoe de contacten tussen groepen en werkvelden door gezamenlijke activiteiten te bevorderen.

(7) Bij de oecumene moeten vanzelfsprekend ook kinderen en jongeren betrokken zijn. Wij verplichten onszelf ertoe de samenwerking tussen scholen, kinder- en jongerengroepen te bevorderen. Vorm: een gemeenschappelijk aanbod voor scholen in de vorm van oecumenische vieringen.

(8) Oecumene wordt verwezenlijkt in gemeenschappelijke projecten. Wij verplichten onszelf ertoe te benoemen projecten gezamenlijk te doen.

(9) Oecumene leeft van gastvrijheid. We verplichten onszelf ertoe elkaar uit te nodigen, vooral voor hoogtepunten in het leven van de gemeenschap, niet alleen om aanwezig te zijn, maar ook om eraan deel te nemen. Vorm: begroeting, gebed, lezing, berichten.

(10) Oecumene vraagt om betrokkenheid op elkaar. We verplichten ons ertoe elkaar op de hoogte te houden en voor elkaar te bidden.

(11) Oecumene heeft structuren nodig. We verplichten onszelf ertoe onze gezamenlijkheid verplichtend vorm te geven, bijvoorbeeld door de oprichting van een plaatselijke Raad van Kerken, vaste bijeenkomsten van pastores, medewerkers of besturen.

De 'Arbeitshilfe' is uitgegeven door de ACK, tel. 00-31-692470270; fax 00-31-6924702730; e-mail ackoec@t-online.de, website www.oekumene-ack.de.

50 jaar Pokrof, tijdschrift over oosters christendom

Het tijdschrift Pokrof beleeft dit jaar zijn vijftigste jaargang; een mijlpaal in de Nederlandse oecumenische betrokkenheid op het oosterse christendom. De naam 'Pokrof' verwijst naar de beschermende mantel van de Moeder Gods. De doelstelling van het eerste uur legde de redactie in 1953 vast in een manifest: Pokrof ging over de orthodoxe kerk in Sovjet-Rusland. De wereld is veranderd sinds 1953 en Pokrof ook. Met artikelen over de oosterse kerken wereldwijd, in Oost-Europa, Afrika, Azië en het Midden-Oosten, verkent Pokrof tegenwoordig de christelijke horizonten. Ook het oosters christendom in Nederland komt aan bod. Pieter Kohnen, sinds september 2002 hoofdredacteur, beantwoordt een drietal vragen.

Wat is jouw motivatie om aan Pokrof te werken? En die van de redactie?

'Na mijn studies in Nijmegen heb ik het geluk gehad twee jaar te studeren aan het Pontificio Istituto Orientale in Rome. Daar heb ik niet alleen geleerd maar ook ervaren dat het christendom werkelijk door twee longen ademt. Dat heeft zeker gevolgen gehad voor mijn geloofsbeleving. Door te leren over en van de ander, word je meer jezelf. Die ervaring heeft veel in mij losgemaakt. Mijn belangstelling voor het oosters christendom, onderscheiden van de wetenschappelijke interesse, bepaalt in grote mate mijn engagement voor Pokrof. Engagement dat uit het hart komt, maakt dat je je werk met plezier doet. Dat kan ik zonder twijfel zeggen over de voltallige redactie van Pokrof. Ieder heeft zijn eigen beweegredenen om lid te zijn van de redactie van een toch wel exotisch blad als Pokrof. Maar zeker nu er qua vorm en inhoud een aantal vernieuwingen zijn doorgevoerd merk je dat ook de bezieling van de redactie vernieuwt.'

'Pokrof is lange tijd spreekbuis geweest van officiële en minder officiële vormen van interesse voor het christelijke oosten. Vroeger heette dat plechtig het apostolaat voor de oosterse kerken. Nu kunnen we vraagtekens plaatsen bij de motivatie die in de eerste decennia van Pokrof de grondslag vormde. Wat niet veranderde is dat Pokrof steeds heeft geprobeerd om mensen in Nederland bekend

te maken met de rijkdom van de oosterse kerk. Accenten verschuiven in de loop van de tijd, maar rotsvast staat één missie: verhalen vertellen en laten vertellen over kerken en culturen in het oosten, over mensen van vlees en bloed.'

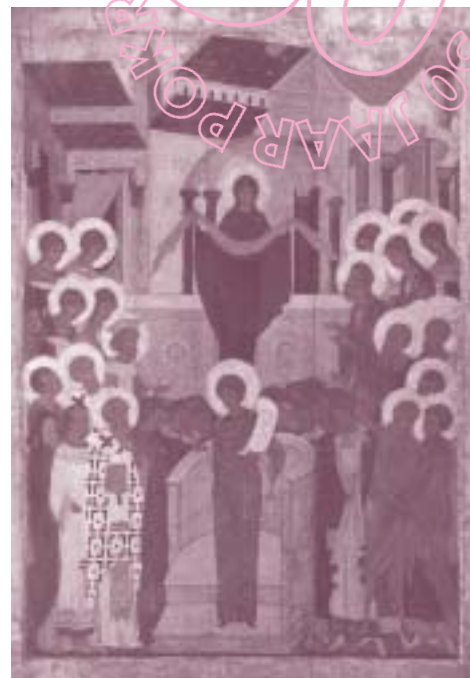
Wat is het belang van Pokrof?

'Pokrof wil een bijdrage leveren aan de goede verstandhouding tussen christelijke tradities van oost en west. Als we het belang van Pokrof zouden aflezen aan het aantal abonnees, stelt het maar weinig voor; een gemiddeld parochieblad streeft ons al snel voorbij. Belangrijk is dat Pokrof gelezen wordt, inspiratie biedt, rijkdommen in kaart brengt, verwondering oproept en begrip kweekt. Dat is heel wat voor een klein blad. Toch staan we ervoor! Het grote Verhaal begon ooit met twaalf.'

Wat kunnen mensen verwachten van Pokrof in 2003?

'In 2003 willen we niet te lang stilstaan bij hetgeen achter ons ligt. Vijftig jaar is geen eindstation. We willen door! De redactie is bijna geheel vernieuwd en zeker verjongd. We lopen over met ideeën voor plannen en projecten, artikelen en rubrieken. Die te verwe-

U heeft nog geen abonnement op Pokrof? Vraag een proefnummer aan via secretariaat@oecumene.nl, of telefonisch via 073 6136471 (ook voor meer informatie en aanmelding voor de Open Redactievergadering op zaterdag 8 maart). Nieuwe abonnees krijgen niet alleen de vijf nummers van de jubileumjaargang (nu 20 pagina's dik) thuisgestuurd, maar als welkomstgeschenk ook een setje icoonkaarten.

Bescherming van de Moeder Gods, 'Pokrof'.

zenlijken zal voor een groot deel onze agenda in 2003 bepalen. Wie verjaart, trakteert. Pokrof trakteert lezers het beste door meer tijdschrift te bieden. Daarom telt Pokrof in 2003 vier extra pagina's.

Er liggen nog een aantal ideeën op de teken-tafel, daar kan ik nog niet veel over kwijt. Vast staat dat de redactie bij gelegenheid van het jubileum, een open redactievergadering houdt op zaterdag 8 maart. We willen lezers een kijkje in de keuken geven en, minstens zo belangrijk, in gesprek komen met lezers en buitenstaanders.

'Het oude Rusland leeft nog voort, ook binnen de grenzen van de Sovjet-Unie. Voor ons staat het vast, dat geen nieuw Rusland een echt en daarom een gelukkig Rusland zal zijn, als het de kostbaarste elementen uit zijn verleden zou prijsgeven. Wij kennen alleen een christelijk Rusland, dat zijn zending in de wereldgeschiedenis slechts zal vervullen, als het aan het christelijk leven de mogelijkheid tot volledige ont-plooiing zal bieden.

Aan allen, die bewust en deelnemend deze ideeënstrijd om Rusland's toekomst gadeslaan, die direct of indirect bij willen dragen tot de overwinning van het Christendom in Rusland, wil ons tijdschrift de allerwegen gewenste voorlichting geven. Belangrijke feiten en figuren uit de geschiedenis zullen belicht worden om hun waarde en betekenis voor het heden te bepalen. Opstellen over de spiritualiteit, de liturgie, de literatuur, kunst en folklore van Rusland zullen niet alleen menige trek in het Russische karakter kunnen illustreren, maar ze zullen vooral de levensbronnen doen ontdekken, waaruit het ware Rusland steeds zijn kracht geput heeft en de rijke voortbrengselen van zijn cultuur tonen, die door het Marxisme zo niet vernietigd dan toch in menig opzicht ontluisd dreigt te worden. Overigens zullen we aan dat Marxisme, aan zijn ontwikkeling en zijn verrichtingen in Rusland onze volle aandacht besteden.

Hoewel Rusland in onze belangstelling dus voorop staat, kunnen we uit de aard van de zaak de overige Byzantijns-christelijke wereld, het christelijk Oosten in het algemeen en de oecumenische beweging niet geheel en al over het hoofd zien, niet alleen in zoverre ze Rusland raken, maar tevens in zoverre het Russische vraagstuk ten slotte een onderdeel is van de grote, beslissende ontmoeting tussen Oosten en Westen, die zich onder onze ogen voltrekt.

"Onder Uw bescherming" is de strekking van de titel, die we aan ons tijdschrift gegeven hebben. Geleid en geholpen door Haar, in wie de Russische christenheid evenzeer als wij de Moeder van God vereert, willen we ons geven aan onze taak: meewerken aan de redding en het volledig herstel van Rusland.'

(De redactie van Pokrof bij het eerste nummer in 1953.)

Wijding en Willibrord: tekenen van eenheid

Nederlandse icoon van Willibrord naar Echternach

In november stapten op een frisse donderdag in alle vroegte zestig mensen in een bus. Doel van de reis was Echternach in Luxemburg, de bedevaartplaats waar de heilige Willibrord zijn graf vond in 739. De reis werd georganiseerd door iconenschilder Geert Hüsstege. Aanleiding was de wijding van door hem geschilderde Willibroriconen in Echternach.

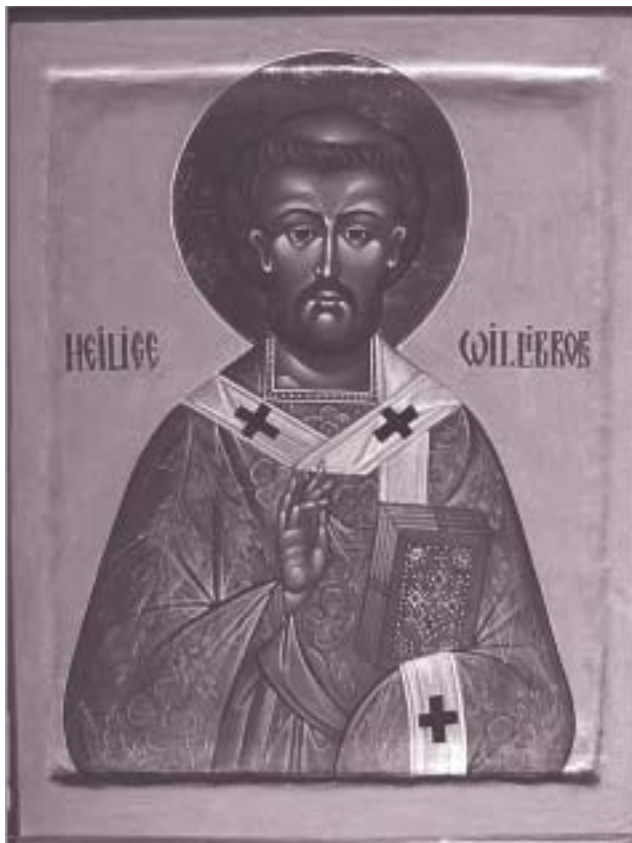
‘Via mijn website was de katholieke pastoor van Echternach een Willibrordicoon op het spoor gekomen die ik had geschilderd. Hij wilde deze graag aanschaffen voor zijn kerk in Echternach en een aantal kleinere exemplaren om cadeau te doen aan de andere kerken in Luxemburg.’ De iconen werden gewijd door een persoonlijke vriend van de pastor, een Russisch-orthodoxe priester en archimandriet uit Aken. ‘De pastoor maakte een gebaar van eenheid met de schenking van de iconen aan de Russisch-orthodoxe, de Grieks-orthodoxe, de Servisch-orthodoxe en de Roemeens-orthodoxe parochies in Luxemburg. Zijn vriendschap met de orthodoxe priester is ook een mooi teken van eenheid.’ De reizigers werden in de bus onderhouden met een videoband over het schilderen van iconen en ingelicht over de achtergronden van Willibrord en de icoon.

Willibrord is als grondlegger van het christendom in onze streken een symbool voor de eenheid van christenen in de Lage Landen, katholieken en protestanten, omdat beide hun wortels hebben in de prediking van de heilige. ‘Maar de prediking van Willibrord werd vaak voorafgegaan door oorlog en geweld tegen de Friezen. In gebieden die Pepijn veroverde probeerde men eerst de stammen te overtuigen op de “Ding”, een soort volksvergadering die kon beslissen over het overgaan tot een ander geloof, maar er zijn ook oorlogen om gevoerd.’ De keuze om het christelijk geloof over te nemen was niet altijd een vrije. De schilder: ‘Het kan daarom moeilijk zijn om Willibrord te schilderen, maar hij is degene aan wie wij ons geloof te danken hebben en al die kerktoertjes die je ziet aan de weg naar Echternach.’

Bij de wijding van een icoon horen speciale gebeden en psalmen. Voor iconen van heiligen gebruikt men psalm 139 over de mens die door God in de kiem is gemaakt, de mens die gewenst is, en over de weg naar de eeuwigheid die God hem wijst. Tijdens het zingen en bidden bewierookt de priester die de wijding verricht de icoon om het opstijgen van het gebed te symboliseren. De

wierook staat voor het mysterie van Gods aanwezigheid.

De wijding van een icoon is een bijzonder gebeuren. Hüsstege vergelijkt het met de consecratie van de hostie in de katholieke kerk: ‘De priester heft de icoon omhoog. Dat is het moment waarop deze niet meer alleen maar hout en verf is, maar een venster wordt op de goddelijke werkelijkheid. Als schilder moet ik dan afstand doen van de icoon als mijn werk, ik moet hem uit handen geven en hem overgeven aan God. Vanaf dat moment is de icoon toegewijd aan Gods werkende kracht.’

De Willibrordicoon van iconenschilder Geert Hüsstege.

Bij de icoon van de heilige Willibrord

‘Zo spreekt Jahwe de Heer: Ikzelf zal uit de top van een hoge ceder een takje nemen en dat in de grond zetten; van de bovenste scheuten zal Ik een twijgje plukken en Ikzelf zal het planten op een hoog oprijzende berg; op de hoge bergen van Israël zal ik het planten. Het zal loten voortbrengen, vrucht

vormen en een prachtige ceder worden. Daaronder zullen allerlei soorten vogels nestelen; in de schaduw van zijn takken zullen ze nestelen’ (Ezechiël 17:22-23).

Deze woorden gelden speciaal voor Willibrord. Op de icoon zien we hem in een lijst staan, een ‘kovtjek’ wat ark betekent. In deze ark van het verbond, de verblijfplaats van God, verblijft hij als vriend van Christus in het eeuwige, als onze vriend in het hier en nu. Hij heeft de tonsuur of kruinschering van een monnik die de benedictijnse regel naleeft. Zijn uiterlijk is Angelsaksisch, Keltisch en met zijn blik kijkt hij dwars door ons heen naar de diepten van ons hart.

Zijn rechterhand houdt hij zegenend en getuigend omhoog, zijn vingers vormen de Griekse letters van de naam Jezus Christus. Drie vingers omhoog verwijzen naar de Heilige Drieëenheid, de andere twee naar de goddelijke en menselijke natuur van Christus.

In zijn linkerhand, die uit eerbied bedekt is met zijn priestergewaad, draagt hij het boek van het Leven, het Woord van God. Hij is de weg van het Leven gegaan en staat nu zelf opgetekend in het boek van het Leven. Hij is de verkondiger van het Woord van God, de

ware leer van de weg van het Leven. Willibrord is in een oud bisschopsgevaad afgebeeld. Een groen kleed, omdat dit in het oosten de kleur is van de Heilige Geest. Ook staat groen symbool voor het leven en wordt het bij oogstfeesten gedragen. Het kleed verwijst ook naar Christus die het Leven is, waarmee Willibrord zich heeft bekleed. Een groen gewaad versierd met mooie bloemmotieven, echt symbool voor het Leven.

Zijn witte wollen stola met kruisen heeft hij van de paus ontvangen. In het oosten heet dit een omofoor en in het westen een pallium. Deze stola drukt de verbondenheid uit met de paus die hetzelfde draagt. Bij zijn wijding tot aartsbisschop krijgt hij de naam Clemens, de zachtmoedige. De oudste betekenis van de omofoor is die van de goede herder. Als bisschop aangesteld is hij een goede herder die de schapen bijeen brengt.

De kruisen op de stola doen ons denken aan de teleurstellingen die Willibrord kende als het christendom niet unaniem aangenomen werd, Christus waar hij zo enthousiast voor ijverde en zijn leven voor wilde geven. Alles heeft

hij voor Hem achtergelaten toen hij zijn vaderland verliet zonder te weten wat hem te wachten stond in onze streken. Als een twijgje door God geplant, is hij uitgegroeid tot een prachtige boom. Hiervan mogen wij de vruchten plukken en weer vruchten van voortbrengen, in eenheid met elkaar, met Willibrord, en met God. (Geert Hüsstege)

Website: [Geert Hüsstege](http://GeertHusstege.com)
www.iconen.nl

Reisverslag Roemenië

In 2003 brengt de Katholieke Vereniging voor Oecumene Roemenië en zijn oosterse christendom onder de aandacht. Om zich ter plekke te informeren reisde Leo van Leijzen afgelopen herfst naar Boekarest, Cluj en Iași, de hoofdsteden van de landsdelen waaruit Roemenië is samengesteld: Walachije (zuiden), Transylvanië (noordwesten) en Moldavië (noordoosten).

Boekarest (Walachije) 24-27 oktober

De jonge diaken in Boekarest spreekt me vriendelijk aan. Verbonden aan het Roemeens-orthodoxe patriarchaat leidt hij er ook bezoekers rond. Het terrein om de kathedraal gonst van bedrijvigheid, want voor het weekend staat de grootse herdenking van twee populaire heiligen op stapel. Een paar dagen later staan de mensen er in lange rijen te wachten om in de openlucht de relieken van een van de heiligen te vereren. In veel orthodoxe kerken die ik bezoek, zie ik uitingen van volksreligiositeit.

'Kijk,' zegt de diaken, wijzend op een merkwaardige horizontale sculptuur op de buitenmuur van de oude kathedraal waar op drie meter hoogte een 'koord' in steen, gevlochten uit drie strenggen, het exterieur van de kerk omspant: 'de drie verstrengelde draden symboliseren de eenheid van de Vader, de Zoon en de heilige Geest, maar ook die van de drie gebieden van Roemenië: Walachije, Transsylvanië en Moldavië'.

Met deze dubbele interpretatie maakt hij de bijzondere band duidelijk tussen het Roemeens-orthodoxe geloof en de Roemeense natie. Roemenië was ooit een Romeinse kolonie en spreekt een taal van Latijnse oorsprong. Al in de Late Oudheid was het christendom er in bepaalde streken aanwezig. Onder invloed van Byzantium gingen deze Latijnstalige christenen behoren tot het oosterse christendom en volgden ze Constantinoepel in het schisma met Rome (1054). De orthodoxe kerk dicht zich een doorslaggevende rol toe in de vorming van de Roemeense natie en staat. In een wetsvoorstel op de godsdiensten uit 1999 werd echter de omschrijving van de Roemeens-orthodoxe Kerk als 'nationale kerk' na protesten van andere kerken geschrapt; dit zeer tot leedwezen van de orthodoxen, die niet moe werden te verklaren dat 'nationale kerk' niet betekende 'meer geprivilegieerd'. In 2000 verdween trouwens de toenmalige regering van het toneel en het wetsvoorstel met haar.

De Roemenen die ik ontmoet, zijn gastvrij en open. In de hoofdstad ervaar ik een grote oecumenische openheid. Orthodoxen studeren en doceren aan katholieke theologische instellingen. De orthodoxe priesters zijn vriendelijk tegenover mij als niet-orthodox. Veel orthodoxe geestelijken hebben buiten Roemenië aan niet-orthodoxe theologische faculteiten gestudeerd. En, last but not least, de Roemeens-orthodoxe Kerk was in 1999 de eerste grote orthodoxe 'landskerker' die de

paus uitnodigde. Begin oktober 2002 bracht patriarch Teoctist een tegenbezoek aan Rome. De media berichten er tijdens mijn verblijf in Roemenië nog uitgebreid over. Ik maak

Grootse herdenking in Boekarest van de heilige grootmartelaar Dimitrie van Thessaloniki.

kennis met de levendige Rooms-katholieke Kerk (Latijnse ritus) in Roemenië. Ze is duidelijk oecumenisch en kent een grote catechetische en sociale activiteit.

Een jonge vrouw in Boekarest geeft een heel speciale draai aan de grote gastvrijheid en vriendelijkheid van haar landgenoten: 'Het is huilen zonder tranen'. De Roemenen, gebeukt door de jaren onder Ceaușescu en behept met een slecht imago én zelfbeeld, zouden een hartstochtelijke behoefte hebben aardig gevonden te worden. Misschien moet dit veronderstelde 'huilen zonder tranen' ook wel worden toegepast op de oecumenische openheid die ik ontmoette in de hoofdstad en is de werkelijkheid weerbarstiger dan een eerste indruk onthullen kan.

Cluj (Transsylvanië) 28-30 oktober

Oecumenische weerbarstigheid is er in elk geval in Transsylvanië. Een 'tweeling-kerk' van de orthodoxe kerk daar is de Grieks-katholieke Kerk. Ze ontstond in 1700 door een unie van orthodoxen met Rome, met behoud van hun Byzantijnse traditie. Het was een emancipatiebeweging van de Roemeenstaligen in Transsylvanië ten opzichte van de heersende Hongaarse en Duitstalige elite. Door katholiek te worden hoopte men burgerrechten te krijgen binnen het katholieke Habsburgse Rijk, waartoe Transsylvanië behoorde. In 1948 werd deze Grieks-katholieke Kerk met geweld opgeheven en verloor zij haar bezittingen aan de communistische staat en aan de Roemeens-orthodoxe Kerk.

Bij de val van het communisme in 1989 kreeg

de kerk haar rechten terug, maar niet al haar kerken. De strijd hierover tussen orthodoxen en Grieks-katholieken woedt nog steeds in Transsylvanië en beheerst de relatie tussen beide kerken. Bij mijn bezoek aan het gebied, waar ik zowel met de orthodoxe als de Grieks-katholieke zijde sprak, was de spanning duidelijk voelbaar. Toch hoorde ik van beide zijden dat er in de persoonlijke sfeer juist veel goede contacten zijn. Sommige Grieks-katholieken hebben een orthodoxe vader of moeder en er zijn, zo vertelde een diocesane medewerker mij, Grieks-katholieke priesters getrouwd met een orthodoxe vrouw.

Iași (Moldavië) 31 oktober- 3 november

Het derde landsdeel van Roemenië is Moldavië (niet te verwarren met de naburige en groten-deels ook Roemeenstalige zelfstandige republiek met dezelfde naam). Roemeens Moldavië heeft de faam traditioneel te zijn. In Iași word ik ontvangen door het orthodoxe Drie Hiërarchen-klooster. In de stad zetelt bisschop

Daniel van Iași, een kopstuk van de oecumene en vrijwel zeker de volgende patriarch. Moldavië heeft beroemde orthodoxe kloosterkerken. In Boekovina (Noord-Moldavië) hebben ze al even beroemde fresco's op de buitenmuren.

Zondagmiddag tegen drieën verlaat ik Iași met de trein naar Boekarest. Ik heb nogal wat mensen gesproken en veel gezien. De bisschop, een druk bezet man, kon ik niet ontmoeten. Wel heb ik beroemde kloosters bezocht, zij het niet in Boekovina maar dichterbij. De oecumene in Moldavië bleek duidelijk weerbarstig. Menigeen draagt haar een warm hart toe, vooral in de top van de plaatselijke orthodoxe kerk, maar aan de basis, onder sommige gelovigen en in bepaalde kloosters, leven 'fundamentalistische' ideeën. Sommigen vinden oecumene ketterij. Maar er waren ook gelovigen, priesters en kloosterlingen die daar echt anders over dachten.

Leo van Leijzen (Katholieke Vereniging voor Oecumene)

*Roemenië
Oppervlakt: 6 x Nederland. Inwoners: 23 miljoen.
President: Ion Iliescu. Premier: Adrian Nastase.
Etnische Roemenen: 90%. Anderen: Hongaren, Oekraïners, Russen, Roma (zigeuners), Bulgaren, Turken, Duitsers. Roemeens-orthodoxe Kerk: 87% bevolking. Hoofd: Patriarch Teoctist (Boekarest). Grieks-katholieke Kerk (10% in 1948): 1% (volkstelling 1992) tot ruim 3% (Grieks-katholieke statistieken 1999). Hoofd: Aartsbisschop-metropolielucian Mureșan van Alba-Iulia en Fagaras. Rooms-katholieke Kerk (Latijnse ritus): 5%. Hoofd: Aartsbisschop Ioan Robu (Boekarest). Protestantse (lutheranen, calvinisten en unitariërs) en 'neo-protestantse' (baptisten, pentecostals, adventisten) kerken: 3,5%. Overigen: joden, moslims, atheïsten.*

Opening Roemeniëjaar 2003 Studiedag vrijdag 24 januari

'Een must voor iedereen die wil kennismaken met een steeds nabijere buur en zijn religie.'

De Roemenen voelen zich westers, maar hun christendom is overwegend oosters. Christelijk Roemenië hoorde ooit tot de byzantijnse wereld. Toch is de taal niet Grieks of Slavisch, maar van Latijnse origine. Dit, en nog zoveel andere trekken, maken het hedendaagse oosterse christendom van Roemenië tot een boeiende wereld, die steeds dichterbij komt door de voortgaande eenwording van Europa, maar die ook nog erg onbekend is. En hoe staat het in Roemenië eigenlijk met de eenwording van de christenen onderling, de oecumene? Gedurende heel 2003 zal er aandacht zijn voor het oosterse christendom van Roemenië, onder andere op de Zondag voor de Oosterse Kerken 2003 in het weekend van de Vijfde Zondag na Pasen (17-18 mei).

Roemeense icoon van aartsengel in het museum in Stavropoleos.

Maar eerst wordt dit bijzondere jaar geopend met de studiedag, 'Oosterse christenen van Roemenië. De Orthodoxe Kerk en de Grieks-katholieke Kerk' op vrijdag 24 januari. Op de studiedag

spreekt drs. Dragoş-Gabriel Mirşanu, Roemeens-orthodox theoloog, over het leven van de Roemeens-orthodoxe Kerk, gevolgd door dr. Gyula Orbán, zelf afkomstig uit Roemenië, historicus en directeur van Kerk in Nood Nederland. Hij zal de situatie van de Grieks-katholieke Kerk in Roemenië uiteenzetten. Kerk in Nood is een rooms-katholieke hulporganisatie met veel contacten in Oost-Europa. Leo van Leijsen, medewerker Oosterse Kerken van de Katholieke Vereniging voor Oecumene, reisde eind 2002 naar Roemenië ter voorbereiding van het Roemeniëjaar. Hij geeft een impressie van het kerkelijk leven in Roemenië. De inleiders geven hun visie op de religieuze situatie in het land, de oecumene en het leven van de orthodoxe kerk en de geünieerde kerk. Ook is er aandacht voor de betekenis die het nieuwe Roemeense lidmaatschap van de NAVO en de kandidatuur voor de EU hebben voor de kerken. Er zal gelegenheid zijn tot vragen, uitwisseling en discussie. De lezingen van de heer Mirşanu wordt in het Engels gehouden, maar er is een Nederlandse vertaling voorhanden.

Studiedag Roemenië vrijdag 24 januari

Klooster Mariënborg, 's-Hertogenbosch
Van 10:00 uur tot 16:30 uur
Vooraf aanmelden: tel. 073 6136471,
e-mail secretariaat@oecumene.nl
Kosten € 15,- (inclusief lunch)
Dit bedrag kunt u overmaken op girorekening 801919 t.n.v. de Katholieke Vereniging voor Oecumene in 's-Hertogenbosch o.v.v.
'studiedag oosters christendom 24 januari.

Leefba(a)r(e) Oecumene

Hoewel 'leefbaar' vervangen lijkt te zijn door trefwoorden zoals 'nieuw', en de beweging die Pim Fortuyn heeft opgeroepen het misschien niet zal redden (de verkiezingen zullen het uitwijzen), was 'leefbaar' een interessant signaal in politiek Nederland anno 2002.

Het was onder andere een protest tegen de arrogantie van het betere overzicht en de bredere kennis die kiezers bij gevestigde partijen bespeurden. 'Leefbaarheid' sloeg niet alleen op de zorg voor veiligheid, maar ook op de behoefte om serieus genomen te worden. Aan het succes van Pim Fortuyn droeg bij dat hij mensen uit allerlei lagen van de maatschappij wist aan te spreken, niet zozeer met zijn antwoorden als wel met zijn verwoording van concrete problemen.

Hoe houden we de oecumene leefbaar? Uit het mislukken en het succes op het politieke toneel pik ik telkens een signaal op. Aandacht voor elkaars vragen en zorgen is van primair belang. Natuurlijk zoeken we in de oecumene naar samen gedeelde antwoorden, oplossingen voor de problemen die de verdeeldheid van kerken heeft opgeroepen en telkens weer oproept. Maar antwoorden zonder gedeelde vragen zijn afgeplukte bloemen die snel verwelken. Ze kunnen alleen samen gedeeld worden als kerken (op alle niveaus) ook deelnemen aan elkaars vragen en zorgen, en dat in woord en daad laten blijken.

Oecumene is een kwestie van meeleven, zo ontstaat er een solidariteit die ook bij spannende afwijkingen niet meteen uiteenspat. En een kwestie van aandacht voor de vragen en zorgen van alle mensen, juist ook van degenen die 'zo maar', afgezien van functies, meedoen in het kerkelijk leven in de meest brede zin. Echt menselijke zorgen kennen geen standverschil. Deze ook op de 'hogere' niveaus laten doorwerken neemt mensen serieus. Het ontstaan van de oecumenische beweging werd voorbereid door allerlei kleine ontmoetingen van mensen over de grenzen van de kerken heen. In het zichtbaar meeleven met elkaar blijft de oecumene leefbaar.

Ad Brants

(voorzitter Katholieke Vereniging voor Oecumene)

Steun aan Orthodoxe Theologische Academie in Lviv

Tijdens een bezoek aan de Oekraïne in juni 2001 stuitte Geert van Dartel op de deplorabele toestand van de Orthodoxe Theologische Academie in Lviv. De academie, ondergebracht in een klooster dat vroeger toebehoorde aan een Poolse zustercongregatie, ontbreekt het aan vrijwel alles: goede tafels en stoelen, boeken en lesmateriaal. In samenwerking met de stichting Communicantes uit Nijmegen steunde de Katholieke Vereniging voor Oecumene het project voor de inrichting en de bibliotheek van de Academie. Kort geleden ontvingen we een brief van rector Jaroslav Oshchudliak. Hij schrijft:

Uw hulp is essentieel en belangrijk voor de ontwikkeling van ons Instituut. Deze herfst wordt de renovatie van de rechtervleugel van het gebouw voltooid. Daar wordt het seminarie ondergebracht. De Academie komt in de linkervleugel. De meubels die we hebben ontvangen, hebben we gebruikt voor verschillende klassen en andere lokalen in de linkervleugel. Het geld hebben we bijna allemaal besteed voor de aanschaf van boeken. We zijn erg dankbaar voor deze essentiële hulp voor de ontwikkeling van ons Instituut en hopen op een voortzetting van de contacten.

U kunt de Orthodoxe Academie in Lviv steunen met uw gift op giro 801919 o.v.v. Orthodoxe Academie in Lviv.